

Szerkesztési iroda:
Főter takarékpénztári épület 2-dik
emelet, hová a lap szellemi részét illető köz-
lemények intézendők. Bérmentetlen levelek
csak ismert kezeztől fogadtatnak el.

Kiadói hivatal:
Rényi Lipót könyvnyomdai irodája
főter 8-ik szám. Ackermann-féle ház, hová
a lap anyagi részét illető közlemények (elő-
fizetési pénz, kiadása körüli panaszok, hir-
detmények), bérmentesen intézendők.

ALFÖLD.

POLITIKAI NAPI LAP,

egyszersmind az aradi gazdasági egylet hivatalos közlönye.

Megjelen: az ünnepnap utáni napot
kivéve mindennap.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 14 ft — kr	Egész évre 16 ft — kr
Fél évre 7 „ — „	Fél évre 8 „ — „
Negyed évre 3 „ 50 „	Negyed évre 4 „ — „

Hirdetmények díja: 5 hasábos petit-sor
egyszeri hirdetésnél 6, és minden követke-
zőknél 3 ujkr számított. Terjedelmes hirde-
tések többszöri beiktatásánál kedvezőbb feltéte-
lek mellett vétetnek föl. — Bélyegdíj külön 30
ujkr. — Magánvita 3 hasábos petit-sor 15 ujkr

II.

Az államélet és magyar alkotmány elemei.

Alig állottak helyre alkotmányunk
romjai, már megindult a megyei önkormány-
zat és a felelős kormány közötti feszültség,
már tusa is volt, melyből a gondolkozó szem-
lélő csak annyit tanulhatott, hogy a jóhi-
szemű harcosok az államélet és a magyar
alkotmány elemzését tanulmányaikká nem
tették. Ezen tanulmány hiánya már az 1848-i
törvényeken is meglátszik s míg a kormány
az 1848-ki törvényeket revisio alá vette, a
magyar nép ájtatossággal csüng annak be-
tűin, pedig itt az idő, hogy azok nemcsak
felülről, de alólól is revideáltassanak. Ezen
revisio azonban nem a törvényezikkek meg-
szüntetése, hanem csak fejlesztése legyen,
mert a rések, melyek bizonyos idegenszerű
intézmények felé nyíltak, a magyar alkot-
mány alapelvei ellen irányozvák, miért is
öszönszerűleg (t. i. világos öntudat nélkül)
keletkezett a hazafiak közt feszültség és ag-
godalom, a felelős miniszterium és megyei
önkormányzat összeegyeztethetése felett, —
mely azonban eloszlik, ha az államélet és ma-
gyar alkotmány elemzése népalotmányunk
fejlesztésére kulcsul vétetik.

Csak alkotmányunk törvényes
és történeti elemzésének világá-
nál győződhetik meg mindenki,
hogy a felelős miniszteri kor-
mányzat igenis megegyeztethető
a megyei önkormányzattal, hogy
azon vonalak, a melyek a két in-
tézmenyt meghatározzák, igenis
megállapíthatók és a magyar al-
kotmányon kívüli intézmények si-
kere, hiú ábránd.

Mindenki tudja, hogy — a mely állam-
ban a kormányzottaknak a kormányzás dol-
gaiba akármily befolyás engedtetik, az ilyen
államot már alkotmányosnak szokták ne-
vezni, melynek ellentéte a kormány rende-
leteinek feltétlen hódolata. — A mely alkot-
mány alsóbb tisztviselőknek és egyes polgá-
roknak csak a végrehajtásba enged befo-
lyást, árnyék-alkotmány; — valódi alkot-
mányos állam csak az, a hol a kormányzot-
tak úgy a törvényhozásba, mint a törvények
alkalmazásába és azok végrehajtásába kellő
befolyást gyakorolnak, miért is egy alkot-
mányos ország polgárainak jogai és köteles-
ségei törvényhozásiakra, bíróságiakra és
végrehajtásiakra osztandók.

Az államélet elemei tehát a törvényho-
zás, bíraskodás és végrehajtás úgy az állam,
mint az egyes polgárok minden ügyeiben.

Az államélet ezen elemei századokon át
a magyar nemzet közvetlen törvényes gya-
korlatában fentartattak, a magyar nemzetnek
szerzett honában a törvényhozásra, bírasko-
dásra és végrehajtásra való jogát a hét vezér
esküjével és vérével pecsételte meg, s midőn
a nemzet ezen jogokat 1848-ban az ország
minden lakosára kiterjesztette, azok gya-
korlatát semmi eszméknek vagy intézmény-
nek feláldozni nem szándékolta, de feláldoz-
nia nem is szabad.

A magyar nemzet törvényhozá-
si, bíraskodási és végrehajtási jo-
gát 1848-ig a megyei gyűlés-termek-
ből gyakorolta, s a megyék méltán is-
mertettek el az alkotmány védbástyáinak;
habár tehát az alkotmány népalotmánynyá
szélesbült, habár a XVI-ik cikk ideiglenes
bizottmányokat és az V-ik cikk ideiglenesen
feltétlen bizalmu országgyűlési képviselőket
rendelt, az országban nyilvánult mozzanatok
tisztán mutatják, hogy a magyar nemzet és
a magyar nép ősi jogaihoz s alkotmányának
alapelveihez ragaszkodik, hogy pedig azon
jogait érvényesítendi, a jogérzet maga elég
kezeség erre.

Ha a megyék és miniszterek hatás kö-
rét a törvényhozás, bíraskodás és végrehaj-
tás körül meghatároztuk, a netán felmerü-
lendő kérdések alkotmányunk alapelveivel
lesznek megoldandók. Z.

Arad sz. kir. város közönsége ré- széről 1867. évi augusztushó 6-án és folytatva tartott közgyűlésén.

Felvétetett a fizetést szabályozó bizottmánynak a
tisztviselők fizetéseik megállapítása tárgyában ké-
szített javaslata.

Határozatott:

Ezen javaslat a helybeli lapokban kinyomatni
határoztatik, és tárgyalására a folyó évi szeptember
havi közgyűlés kitűzetik.

Kiadta:
Bodroghy,
főjegyző.

Tekintetes közgyűlés!

Folyó évi június 24-én és július 3-án 135. és
196. sz. a. kelt két rendű végzés által a tisztviselők
fizetéseinek szabályozása iránti javaslattételre ki-
küldetve lévén, van szerencsénk eljárásunk eredmé-
nyét az /-al csatolt megállapításba betérjeszteni;
ezen táblás kimutatás kiűnteti a tisztviselők 1861.
évben divatozott s későbbben javaslatba hozott, va-
lamint az 1862-ik év óta létezett fizetési mennyisé-
gét, végre az utolsó veres tentával irt rovatban, az
általunk véleményezett fizetéseket.

A bizottmány munkálódásánál vezérelvül elfo-
gadtatott, a tisztikart a lehetőségig a közpénztárból
egy díjazni, nehogy azok kényszerítve legyenek
egyéb néha a viselt tiszt állomás méltóságával nem
egyező kereseti módokat is igénybe venni, figye-
lembe vette egyszersmind a bizottmány azon váro-
sokban — melyek Araddal egy osztályba vannak —
divatozó fizetéseket, s azokhoz mérve, úgy a város
pénzviszonyait is a mérlegbe vetve, készítette ja-
vaslatát.

Ezen alapokon kívül még azon körülmény sem
kerülte ki a bizottmány figyelmét, miszerint a ma-
gasabb képzettséget igénylő főbb hivatalokra alkal-
mas egyének oly gyéren vállalkoznak, mit a bizott-
mány egyéb körülményeken kívül, az ezen állomá-
sokkal eddig járt díjazások csekélységének tulajdo-
nitani hajlandó.

Midőn tehát a javaslatba hozott tiszt fizeté-
seknek 1868. évi január 1-ső napjától életbelépteté-
sét elrendeltetni kérjük, egyszersmind a következő-
ket hozzuk javaslatba:

a) A politikai kiküldetéseknél eddig divatozott
napi díjak és taksák esetről esetre az illető fél által
a közpénztárba fizetessenek, és az onnan nyerendő
nyugta az illető tisztviselő által a tárgy érdemében
teendő jelentéséhez mellékeltessek.

b) A bírói eljárásokért a tisztviselőket díjak
törvényesen nem illetvén, azok megszüntessenek.

c) A tiszt ügyészek részére megítélt perkölt-
ségek behajtatassanak és a közpénztárba szállittas-
sanak.

d) A heti és országos vásárok alkalmával ki-
állítandó marhas járlatokért fizetendő, s közgyűlési-
leg meghatározandó díjak a marhas járlatokról ve-

zetett jegyzőkönyvek alapján szinte a közpénztárból
beszállitassanak, a járlatok kiállításával megbízott
tisztviselők azonban, és pedig a vásári bíróságot ké-
pező tisztviselők egyenként 3 ft, az írások pedig
egyenként 2 ft napidíjat nyerjenek, s valamint a ne-
talán szükséges fuvar s nyomtatványok díja a köz-
pénztárból fedeztessék.

e) Végre a kézbesítési díjak megszüntessenek.
Kelt Aradon, 1867. augusztus 5-én.

Bettelheim Vilmos m. k. bizottm. elnök.

Nikodém János m. k. bizottm. tag.

Kádas Péter m. k. bizottm. tag.

Tavaszi Antal m. k. bizottm. tag.

Hász Sándor m. k. bizottm. tag.

Másolat hitelesül:

Krausz Károly,
városi kiadó.

Jassy, augusztus 10. Czelder Márton tiszt-
ur körutazása alkalmával bennünket is meglátogat-
ni sziveskedett. Meglátogatta a magyar családokat
egyenként — a ref. egyházat, az angol protestáns
missiót. F. hó 4-én isteni tiszteletet tartott a prot.
egyházban — a német dalárda-egylet is megjelent
és közreműködésével emelék az ünnepélyt. Az volt
az első magyar isteni tisztelet mináunk és ép ezért
maradandó benyomása. — Czelder már elutazott
Román felé, hogy a falvakban lakó csángó magyar
testvéreinket meglátogassa. Baráthy A. J.

Romania.

A „Politik“ ily czim alatt megjelent cikke felleb-
benti a fátvált a bukaresti román congressus irányá-
ról. Ajánljuk e cikket a „M. U.“-ban megjelent „Dél-
kelet. viszonyok“ cikksorozat írójának figyelmébe.
Ha komolyan ajánlta a román nemzetiség kérdése-
nek internationalis uton való megoldását, ez esetben
kiábrándíthatja őt a „Politik“ e cikke, mely lerontja
azon naiv hitet, hogy a magyarok a havasalföldi ró-
mánok igényeit kielégíthetik.

Midőn a foederatio irányu „Politik“ a román
congressus feladatai közzé oly ábrándok valóítását
is tűzi, melyeknek valóulása csak az sz. koronánk ép-
ségének megsértésével volna lehetséges, akkor lehe-
tetlen szánnak ózása nélkül vissza nem gondolunk azon
irányra, melyet a „M. U.“ említett cikkei tanusítanak.

A „Politik“ cikke így szól:

Délkeleti határszélünkön túl oly dolgok vannak
készülőben, melyek osztatlan figyelmünket minden te-
kintetben megérdemlik. Mint Bukarestből írják, ott
azon tervvel foglalkoznak, hogy egy román congres-
sus hivassék egybe, melyre a határon inneni román-
ok is hivatalosak volnának. Ha nem is akarjuk gya-
nusítani a tervezet gyűlést, hogy idegenszerű tenden-
ciája lesz, annyi bizonyos, hogy nem tudományos kér-
dések feszegetése képezendő egyedüli célját, kivált
oly országban, a hol a politikai discussio semminemű
korlátot nem ismer.

Ha meggondoljuk, hogy a gyűlés tagjainak
majdnem beláthatlan mennyiségű politikai anyag fog
rendelkezése alatt állani, hogy nemcsak a Duna-fa-
jedelemiségeknek vannak tarka óhajai, hanem a ha-
táron inneni románoknak is, nem kételkedhetünk,
hogy a románok szellemi egysége felől mondott dic-
tiók után a politikai viszonyok is szóba fognak
kerülni.

Ha pedig egyszer Bukarestben megindult a po-
litikai discussio, ha a Kárpátokon innen és túl lakó
románok kiváló férfiai eszmecserébe bocsátkoztak —
lehetséges lesz-e, hogy egy oly tárgy ne hozatnék
szóba, mely évek óta kedvencz eszméje a bukaresti
románoknak. Könnyű kitalálni, hogy Da k o r o m a-
niát értjük. Ez eszme, igaz, még első fejlődésében
van, de e magból még bizonyos körülmények között
sok minden válhatik. Nem mintha a legközelebbi jö-
vőben várnók a gyümölcsöt, távolról sem! jelenleg
csak azt vesszük tádomásul, hogy Dakoromania ge-
ografiája szerint a Tisza északi vidéke képezne északi
határát.

Azonban tartunk attól, hogy sok olyas fog tör-
ténni, a mi ez irányban is romboló hatással lesz;
csak a pesti nemzetiségi törvényjavaslatra és Erdély
uniojára kell emlékeztetnünk.

Miglen az első nem veszi számba a Magyarországon lakozó románokat, nemzeti életüknek felelték határokat vonván, a nagy-szebeni országgyűlés határozatainak megsemmisítése a román nemzet becikkelyezési törvényét Erdélyben szintén értéktelen papírrá tette, — és mindkét intézkedés eredményét ezen rövid mondatban vonhatni össze: egyrészt ki nem elégített kívánságok kilátás nélkül vannak, hogy majdan teljesítenének, másrészt a már megszerzettnek hitt tulajdon elvétele, keserű csalódásnak lett okozója.

Mindez nem nagy bizalommal töltheti el a lajtantuli románokat, és nem ösztönözheti őket a jelenlegi kormány támogatására. Ide járulván még azon körülmény is, hogy másnemű elnyomásokat kell szenvedniök, hogy péld. kiváló emberek hivatalaiktól és méltóságaiktól eltávolítottak, csak hogy más nemzetiségű férfiaknak engedjenek helyet, — nem lehet csodálkozni azon, hogy elégedetlenség, de valóságos kedvetlenség is fogja el a kedélyeket.

Ilyetén hangulatnál minden ember, de a vérmes román annál inkább hajlandó, minden után kapni, a mi elleneinek kellemetlenséget okozhatna.

Es valóban, a Dacoromania eszméjével üdött-játék oly terjedelmre nőhetne, mely nem igen kell lemes emléket hagyna hátra a szent István korona ügyei jelen vezetőinek történetében. — Ezeket akaruk figyelmeztetni, ők lesznek felelősek, ha nem sikerülne nekik azon eszközök feltalálása, melyek alkalmasak még a távol veszély látszatát is megsemmisíteni.

Távirati tudósítások.

Zágráb, aug. 16. Október 1-től kezdve a horvát posta és távirati intézmény, beleértve a katonai határvidék ezen intézeteit is, szintén a magyar kir. minisztériumnak alárendelve leendő.

Frankfurt, aug. 15. A császári székesegyház és a városi templomtornya kigyult; a templombelseje és a torony csaknem egészen leégett. Nehány szomszéd ház folyvást ég.

Páris, aug. 15. A Moniteur semmi fontos hírt nem hoz.

Bukarest, aug. 14. Az egész minisztérium beadta lemondását. A fejedelem megérkezett.

Cassel, aug. 15. A királyt lelkesedve fogadták. A főpolgármester üdvözlő beszédére a király azt felelte, hogy tévedések történtek, melyeket ő kiegyenlíteni jött.

London, aug. 16. Az alsó ház tegnapi ülésében a krétai ügyre vonatkozó további okmányoknak előterjesztését indítványozta Stratford. Derby megígéri az előterjesztést, megdicséri a török kormányzat készségét a reformok elfogadását illetően és megjegyzi, hogy Anglia mindig barátságosan ajánlotta a reformokat és ellentállt mindig kényszerkísérletnek.

Konstantinápoly, aug. 14. A szultán utjáról visszaérkeztek Ali basa nagyvezérhez következő szavakat intézte: A kötelességszerűen, minden

alattvalóim jóllétének védelmet biztosítani, az idegen nemzetek s kormányaik részéről tapasztalt fogadtatásomból új erőt merített, s e kötelességszerűen egy megszentelt tartozás jellegét vette föl. Ennélfogva legfőbb gondomat, mint mindig, a közoktatás javítása és közlekedési utaink kiterjesztése, erőink helyes szervezete s hitelünk kifejlesztése képezi. (Adjá Isten, hogy e tekintetben legalább a törököket megelőzhessük! Szerk.)

Utolsó posta.

Bécs, augusztus 16. A legutóbbi minisztertanácsban elhatározott, hogy a magyar országgyűlés szeptember hó első napjaiban hivassék egybe.

Beust, kancellár ma reggel a Császártól fogadtatott, kinek aztán a római követtel volt értekezlete. Később a császár elnökletével minisztertanács tartott. A kiegyezkedési küldöttségek aug. 24-ig elnapolják magukat.

Flórencz, aug. 16. A mai hivatalos lap a mexikói ügyviselőnek július 1-jéről kelt jelentését közli, mely szerint, miután a diplomatiái testület Diaz előtt Mexikó elhagyására célzó szándékát nyilvánította, s tőle azon választ nyerte volna, hogy ez ügy Juárez megérkezése után rendezetni fog, az összes külföldi képviselők elhatározták, miszerint, ha elutazásuk akadályoztatni nem fog, illető kormányaik utasításait Washingtonban várják be.

Vegyes tudósítások.

* Tegnap este, mint ő Felsége születésnapjának előestéjén a város kivilágított, s katonai zenekarok járták be az utcákat.

* Pesti levelezőnk írja: Az Eszterházy-féle képtárra nézve azon közvetlen forrásból eredő biztos hírt vesszük, hogy eladatása még meg nem történt, sőt ellenkezőleg, a zárgondnok, a tulajdonos intentióit szem előtt tartva, minden erre vonatkozó alkudozást addig félbeszakasztot, míg az országgyűlés a minisztérium útján egy európai tekintélyű műértő alkalmazásával eszközöndő becsü alapján a meg vagy meg nem vétel iránt nem határozand.

* A „Hon” és „Magyar ujság” Kossuth Lajos nyilatkozványát közlik a jászladányi kerület választóihoz, kik Kossuthot, még mielőtt a választóképviselőjüknél megválasztották volna, felkérték, hogy kerületük képviselőtét vállalja el. Kossuth e levélben kifejti, hogy a választást mért nem fogadhatja el. Legközelebb nagyérdő nyilatkozatát egész terjedelmében közlendjük.

* Mint az aradi népművelődési egyesület iránti érdekltség jelét regisztráljuk, hogy újabban Hegyessy Ferenc 3 új nádfonatu székét ajándékozott az egyesületnek. Jászfi József helybeli ügyvéd ur pedig a következő könyveket ajándékozta: „Temes vármegye emléke” Bárány Ágostontól. „A ma-

gyarok uradalmi” irta Dugovits András, tizennégy rézmetszetű paizsszal. „Törökországi napló” Egressy Gábortól. Fogadják a nagylelkű adakozók a nemes ügy nevében az egyesület forró köszönetét.

* Kossuth Lajos imája a kápolnai események felett. Alvinczről Bacsilla Elek ur szívességéből közöljük e szép imát, mely így hangzik: „Felséges Uram! Árpád hadának Istene! nézz alá csillagtrónusodról könyörgő szolgádra, kinek ajkain milliók imája szól eged kárpitja felé, magasztalva, áldva mindenhatósgodnak munkás erejét. Istenem! föltettem napod ég, s térdeim alatt elhullott hős vitéz testvéreimnek csontjai nyugosznak; fejem föltött kék az ég, lábam alatt pirossá lett a föld ősapáinknak szent vére által; csak hadd égjen napod teremő sugara, hogy vér felett virág nőhessen, mert e porlandó temetek korszoru nélkül el nem hamvadhatnak. Isten! ősapám s népek Istene! hallgasd meg ezután s áldjad hadainknak bömbölő szózatát, melybe vitéz népeknek karja és lelke mennydörög — mennydörög szélylyelzuzni az önkénynek bilincseket osztó vaskarjait... Mint szabad ember térdelek ez új temetőn, véreim roncsolt tetemein. Ily áldozatok után szentelt vált földed, ha bűnös volt is; Istenem! szentelt föld és sírhalmok felett rab népek élni nem szabad. Atyám, atyáinknak nagy atyja, milliók felett hatalmas ég, föld s tengernek mindenható nagy Istene! e csontokból dicsőség nőtt ki nemzetem homlokán, e ragyogó porokat szenteld meg kegyelmeddel, hogy a szent ügyért elhullott testvér bajnokok szentül nyugodjanak hamvaikban Amen.

* (Törökdohány szüret M. Ludason.) Egy brassói oláh kereskedő 2 mázsa török dohányt vitt székely szekeren Torda felé. Utközben elfogták a financzok és visszavitték M. Ludasra; ott beszálltak a vendéglőbe. A helység magyar és oláh népe épen tánczra volt összegyűlve, mert vasárnap délután volt. Megtudván az esetet, rá rohantak a szekérre, a dohányt széthányták és elhordták, a financzokat megugratták. Azután oláhok és magyarok ölelkeztek s közösen éltették a magyar minisztériumot. („Székely közöny.”)

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Bécs, aug. 17. (Táviratilag.) Buza Bécsben 88—89 fn. 5 ft 50 kr. készpénzben; ugyanott fehérvári buza 86—88—80 fn. 4 ft 80—5 ft 20 kr. készp. Buza Győrött 88—88½—89 fontos 5 ft 15—25 kr. készp.; buza Pesten 88—89 fn. 5 ft 40 kr. Kukoricza átvitelileg 82 fn. 3 ft 45—50 kr. Árpamagyar Bécsben 72 fn. 2 ft 85 kr. Zab régi termés küldemények és átvitelileg 42—43—44—45—46—47—49—49—50 fn. 1 ft 78—80—84—88—94—98 kr—2 ft—2 ft 6—12 kr. — Buzaforgalom 25 mérő.

Arad, aug. 17. A lefolyt hét a buza forgalma mintegy 85-90000 mérőre tehető, s az üzletfolyam felé, az üzlet a hét végén ugyszólván formszerű megszakadást szenvedett, úgy hogy az árak csaknem 1

TÁRCZA.

A magyar orvosok és természetvizsgálók jelenleg Rimaszombatban tartott nagygyűlésen, aug. 12-én.

(Folytatás és vége.)

Ámbár ezen csekély és szerény két tényező mellett nem pályázhattunk is a külföld nagyszerű előhaladásával, hol a buyárok oly gazdag segéd-eszközök és fejedelmi pártolások állanak rendelkezésükre, mindamellett, ha saját tudományos előhaladásunk felett — a mozgalom kezdetétől idáig — áttekintünk, örömmel szemlélhetjük s sorolhatjuk fel:

1. hogy az említett alapintézetek t. a. m. kir. természettudományi társulat és földtani társulaton kívül ezeknek buzditó példájára, a hazában mindenfelé alakultak olynemű társulatok, melyeknek már eddig mutatkozott tevékenysége reményt nyújt a hazának hasznára válhatni.

2. Hogy már alig van a tudománynak olyan ága, mely szakkönyvek, folyóiratok, vagy lapok által hazai nyelvünkön nem műveltetnék.

3. A tudományos és természettani kincsek szaporításán szorgalommal fáradozik m. tud. akadémiánk és nemzeti muzeumunk, mint azt növekedő gyűjteményei és könyvtára eléggé mutatják. Megelégedéssel említhetjük fel, hogy a magyar kir. természet-tudományi társulat, melynek tagjai az egész országban elterjednek, legcsekélyebb kormánysegély nélkül, egyedül tagjai szerény adakozásra támaszkodva, mind belhaszonra, mind terjedelmre oly tudományos termékeket nyújtott a hazának, melyeknek kivüle egy tudományos társulat sem.

Ha elemezni és kifejteni kellene még mindazon hatásokat és eredményeket, melyeket nagy gyűléseink, évkönyveink, helyirataink, hazánk természettani kincseinek megismerésére gyakoroltak; s ha elősorolnám minden egyes intézetünket, messze vezetne rövid vázlatomtól ezeknek hosszas jellemzése.

Azon hazafias buzgóságért azonban, melylyel gazdasági egyleteink, orvosi társulataink a közmü-

velődés és tudományosság előmozdításán ernyedetlenül törekedtek, elismerésünket kifejezni kötelességemnek ismerem.

Azonban bár ha tettünk is lépéseket az előhaladásban, ez csak kezdetnek tekinthető, még nagy a tér, mely előttünk nyitva áll, és melyet meg kell futnunk, ha a célt megközelíteni akarjuk. S ezt akarunk kell, s ezt halasztanunk nem lehet. Mert napról-napra mindinkább előtérbe látjuk nyomolni azon elvitázhatatlan tény: hogyha nyugati nemzet társaink előrehaladó művelődésének, iparának, reánk nézve ellenállhatanná válható hatalmától, s a mindinkább terjeszkedő idegen polgárisodás árjaól elsodortatni és végkép megsemmisíteni nem akarunk, — ki kell tűznünk a haladás zászlóját, s a körül központosulni elmulasztatlan élet feladatunk körébe tartozik.

Tennünk kellene ezt minden körülmények között, de azt épen politikai viszonyaink jelen kedvező fordulatánál elmulasztani, magunk ellen elkövetett bűn lenne. Ugyanis hazánk bölcsének vezérlete alatt kivívott, és fejedelmi eskü által biztosított önkormányzatunk helyreálltával, s annak szárnyai alatt haladásunk biztosítva van. Mert azon tisztelt férfiak, kik a fejedelem és polgártársaik közös bizodalma által vannak hazánk jövőjének intézésére felhiva, bizonyosan figyelembe veendik és méltányolni fogják azon általunk ajánlandó intézkedéseket is, melyeket mi a tudományos haladás és nemzeti fejlődés érdekében megállapítandunk és felterjesztendünk; a pártolás tehát nem fog hiányozni, csak legyen tárgy, mi pártolásra méltó. Talentumot azonban sem kormány, sem hatalom nem teremthetvén, rajtunk a sor, hogy kettőztetett erővel igyekezzünk és igyekezzék minden egyes magában arra hivatást érző honpolgár a művelődést minden kitelhető módon annyival is inkább elősegíteni; miután a nélkül a legdusabb anyagi kincsek és legkedvezőbb szellemi tulajdonok mellett sem lehető a haladás; mit fájdalom saját hazánk természetrajzi és történelmi viszonyai legszembeötlőbben bizonyítanak.

Ugyanis, ha tekintetbe vesszük, hogy a haza földje a természet áldásaival századok óta mindig bővelkedett, kincsekben gazdag, terményekben dúl és változatos volt. A szervtelen világ két leghasz-

nosb anyaga, a civilizáció és ipar két leghatalmasb rugója, vas és kőszén kitűnő minőség- és mennyiségben voltak találhatók. Ásványvizei a legkitűnőbbek és számosabbak, szóval a természet elég pazaron áldotta meg hazánkat annyira, hogy alig van tárgy, melyet nélkülözni kellene akár az élet szükséglettel, akár a tudvány kiélgítésére.

Fajunknál sohasem hiányzottak a szellemi tehetségek, minden kornak meg voltak jeles államférfiai és bölcs törvényhozói. Történelmünk tündöklök a bátor és áldozatra kész honfiak nevével, kik hazájukért vagyonukat és életüket feláldozni készek valának.

Népünk vitéz, hősies, becsületérző, nemes szívű, a közjóért lelkesült, tetterre és áldozatra kész, tevékeny és munkában fáradhatlan, ha kell. S még is daczára ezen nemzeti erényeknek s a természet áldásai közepette az anyagi jóllét és a műveltség magasabb fokára nemcsak fel nem vergődött, hanem nyugati nemzettsárai mögött messze hátra maradt.

Hátramaradtunk igen is, s ennek oka csak annak tulajdonítható, hogy polgári szabadságunkért folytonos küzdelem közepette a tudományosság terén hódításokat és előhaladásokat tennünk nem lehetett, s sem anyagi birtokunknak, sem szellemi tehetségünknek értékét és jelentőségét fel nem ismerhettük s fel nem használhattuk.

Hazánk jövője iránti reményünk azonban azért ne csökkenjen, tetterünk ne lankadjon, sőt inkább minden tőlünk kitelhető módon igyekezzünk honfarsainkat mielebb meggyőzni arról, hogy a szenvedett mulasztás és veszteség biztosan visszapótolható, mihelyt a nemzet az öntudathoz jutand, hogy a tudás azon eszköz, mely által minden töke a végtelenségig nevelhető s a tudomány azon erő, mely köllőleg ápolva és kifejtve legyőzhetlen, hatalmával mindent meghódít, s meg hozza a hasznat, jóllétet és dicsőséget a nemzetnek — kétségkívül elővárszolandja azon kort, melyről hazánk nagy fia azt mondá, hogy:

„Magyarország nem volt — hanem lesz.”

Itt! csökkentek mérőnként. A többi gabnafajok árai kisebb nagyobb mértékben szintén alább szálltak. A túlnyomó rossz hangulathoz még azon lehangoló körülmény is járult, hogy a vasuti igazgatóság részéről gabna fölvétele néhány napra felfüggesztetett; valóban legfőbb ideje lenne már, kereskedelmünk ezen rákibaján segíteni. (Épen, midőn e sorokat írjuk, olvassuk a „Hon“-ban: „Kocsikat kell hogy teremtsen az alföldi vasut társaság — akárhonnét! de teremtsen. Az egyes pálya állomásokon térdig járhatunk a drága búzában, t. i. a szerte szórt szemes gabonában. A lapok kellő időben figyelmeztették a közlekedési minisztert a bekövetkező válságra — midőn a megszűnt „1848“ felszólalt — a vasutár-ság meg is rendelt vagy 600 kocsit — csak hogy nem igen van látszatjuk. Ha másképp nem lehet most a bajon segíteni — kölcsön kell kérni a külföldi vonaloktól egy pár száz kocsit, — mert a közlekedés lassúsága nem csak meg rontja a búzát, de meg-rontja az árát is.“)

Mai buza-üzletünk szintén lanya s néhány készlet alábbszállt áron kelt 88—89 font. 4 ft 20—30 kr. Rozs csökkenő árak mellett: 2 ft 60—75 kr. Árpa: 1 ft 20—30 kr. Zab 1 ft 20—30 kr. Kukoricza: 2 ft 70—80 kr.

Arad, aug. 16. A mai hetivásárra behajtatott 48 db ökör, 65—120 ft dbja, 28 db tehén, eladatott nagyobb része 50—90 ft dbja; 54 db bornyu, 8—16 ft dbja; 46 db juh, elkelt 4—7 ftjával dbja; 125 db sertés, 28—30 ft mázsája; 80 db ló, eladatott egy része 30—150 ftjával dbja.

Temesvár, aug. 16. (A temesvári „Lloyd“ hetijelentése.) A mindinkább jelentékenyebbé váló behozatal s a külpiaozokról érkező lanya tudósítá-sok következtében a buza és rozs ára az előhetihez aránylag 30—40 krral csökkent, de leszállított árakon szívesen vásárolják. Községes és szerződési készleten nehezebb tudadni, de árait is jobban megtartották, mi mindenestre az üzlet kedvező ál-lására enged következtetni, s ma szept.—októberre hajó vagy vasutra 84—89¹/₃ fontos 4 forint 10—15 kr, 86—89¹/₃ fontos 4 forint 20—30 kron könnyen kapható.

Ma jegyzünk: Mintegy 30.000 mérőnyi behozatal mellett: buza, felpénz mellett, 88—89 font. 4 ft 40—50 kr; 87—89¹/₃ font. 4 ft 20—35 kr; 85—89¹/₃ font. 4 ft 10—15 kr. Rozs 78—80 font. 2 ft 80—90 kr. Kukoricza 2 ft 65—70 kr. Árpa 66—70 font. 1 ft 75—90 kr. Zab 46—48 font. 1 ft 40—50 kr 10% tetejezéssel.

Szeged, aug. 15. Városunkban most angol, francia, porosz és helvétiai buzavásárlók időznek s a gabonakereskedők közt nagy mozgalom van. Pesten állítólag 15 millió mérőig kötöttek volna szerző-dést. A haszkivitel pedig annyira emelkednék, hogy ismét néhány gőzmalom felállítását tervezik.

Népünnep.

Kedden, 1867. évi augusztus 20-án,
mint sz. István magasztos ünnepén
a fényesen díszített és este kivilágított városliget-ben egy
fényes tűzjáték
és
tánczvigalommal
összekötött
nagyszerű népünnep
tartatik.

Ezen népünnepen a jó hírben álló cs. kir. 78. b. Sokosevics gyalogezred zenekarán kívül, melyet
Hickl Márton
karnagy személyesen fog igazgatni, még
Kis Józsi és Lukács Jancsi
két nemzeti zenekara fogja a táncz és hallzenét esz-közölni.

A legkülönbözőbb népmulatságokról gondos-kodva van, és arányos díjak a rudmászásokért ki-tűtve vannak.

Miután e szerint a legváltozatosabb szórakozási nemekről gondoskodva lön, a t. cz. közönséget mély tisztelettel meghívja a rendezőség
A pánztár d. u. 2 óraker nyittatik meg.
Az ünnepély pontban délutáni 4 óraker veszi kezdetét, mit mozsárlövések fognak hirdetni.

Belépti árak: egyénenként 40 kr., gyermekek felet fizetik.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Gy o r o k r a. Fölkérjük az ottani r. kath. és ref. lelkész urakat, nemkülönben az ott lakozó többi intelligens hazafiakat, szíveskedjenek a tegnapi szá-munkban K e r e k e s Sándor úrtól említett nagy-becsű s ott 1849. aug. 11—12-én letéteményezett láda ügyében kutatásokat tenni. — A hazai történelem-nek s talán más tekintetben is, siker esetében, igen nagy horderejű szolgálatot tennének. Addig is bár-mi erre vonatkozó adatot a legszívesebben közölni fogjuk.

A „Zenés z e t i L a p o k“ szerkesztőjének.
Ma indítottuk utnak azon nemes anyagot, mely igen gyakran a legszebb dalok forrását szokta képezni. A jogosan remélt kedvező eredményről mielőtt egy szerk. üzenetben tudósítást kérünk.

Nemzeti színészet Aradon.

Ma vasárnap, augusztus 18-án adatik:

GÖRGEI ARTHUR
és
a világosvári gyásznapok.

Történeti színmű 5 felvonásban. Irta Dálnoki.

Holnap hétfőn adatik:

Legjobb az egyenes út.

Vigjáték 1 felv. Irta Koczebue. Fordította Somolki.

Ezt megelőzi:

B e c s ü l e t s z ó.

Vigjáték 2 felv. Irta Szigeti J.

Szabad kir. Aradváros tisztviselőinek fizetése.

Rangfokozat	Szakosztály	1861. évben köz-gyűlés által meg-állapított fizetés		1862-dik évtől jelenig	Jövőre megállapítandó fizetés taksa nélkül	Észre-vétel
		taksa mellett	taksa nélkül			
Polgárnagy	törv. elnök	2000	2000	2000	2400	
Főbíró		1400	1400	1400	1500	
Főkapitány		1200	1200	1200	1200	
Tanácsnok	polg. helyettes	800	1000	800	1000	
"	törvényszéki vagy közigazgatási	800	1000	800	1000	
"		800	1000	800	1000	
"		800	1000	800	1000	
"		800	1000	800	1000	
"		800	1000	800	1000	
"		800	1000	800	1000	
"		800	1000	800	1000	
"		800	1000	800	1000	
Főjegyző	telekkönyvi	500	500	500	1000	
1. ső aljegyző	közigazgatási	1000	1000	1000	1200	
2. ik "	törvényszéki	700	800	700	800	
3. ik "	közigazgatási	600	700	600	700	
Árvaszéki jegyző	törvényszéki	500	600	500	600	
Főügyész	"	800	800	800	1200	
Alügyész		600	600	600	800	
Telekkönyv-vezető		500	700	500	800	
" segéd	kiadó	400	500	400	500	
" "	igató			400	500	
Pénztárnok		800	800	800	1000	
Ellenőr		600	600	600	700	
"		600	600	600	700	
Levéltárnok		500	600	500	800	
Számvevő		800	800	800	1000	
Alszámvevő		500	500	500	600	
Árva-pénztárnok		600	600	600	800	
Ellenőr		500	500	500	600	
Főmérnök		600	600	600	1000	
Almérnök		500	500		600	jlolg. nincs.
Főorvos		500	500	500	600	
Alorvos		400	400	400	500	
"		400	400	400	500	
Gájkülvárosi orvos		400	400	400	500	
Baromoryos		250	300	250	400	
Alkapitány		600	600	600	650	
Hadnagy		500	500	500	550	
Igtató	törvényszéki	500	500	500	500	
"	közigazgatási			350	500	
Városgazda		500	500	500	600	
Mérték-hitelesítő				500	500	
" segéd				400	300	
Gáji biztos és jegyző		500	500	500	600	és lakás.
Csendbiztos		400	400	400	500	
Szállásolási és előfogati biztos		350	350	300	400	
Városi bába		52 ¹ / ₂	60	52 ¹ / ₂	60	
" "				52 ¹ / ₂	60	
Kertész		200	250	200	200	
Mezőbíró		300	350	350	400	
Borbíró				300	300	
Órmester		350	350	350	350	és ruházat.
"		350	350	350	350	
"		350	350	350	350	"
Kiadó	trvsz. telekknyv.			350	500	
"	közigazgatási	500	600	500	500	
Pertárnok		350	350	350	500	
8 irnok		350	350	350	400	egyenként.
		29902 ¹ / ₂	32260	34605	43470	

Aradon, 1867. augusztus 5-én.

Bettelheim Vilmos m. k. bizottn. elnök.
Nikodém János m. k. bizottn. tag.
Kádas Péter m. k. bizottn. tag.

Tavaszi Antal m. k. bizottn. tag.
Hász Sándor m. k. bizottn. tag.
Másolat hiteleül:
Krausz Károly, városi kiadó.

NYILT TÉR.

Mindazon t. cz. lövész-egyleti tagok,
kik a holnapi banketten résztvenni óhaj-
tanak, szíveskedjenek ma estig a lövész-
egyleti helyiségben jelentkezni.

Temesvárott aug. 17. ezen számok huzattak ki:

54 58 29 65 52.

Távirati tudósítás
a bécsi börzéről 1867. augusztus 17-én.

5% Metalliques	56.50	Hitelintézet	184.20
Nemzeti kölcsön	66.90	Váltó Londonra	125.30
1860. évi kölcsön	86.—	Ezüst	122.50
Bankrészevény	691.—	Arany,	5.97 ¹ / ₁₀

Felelős szerkesztő: **Környei János.**

OLAJÉD (Glycerin)

és olajéd pipere-tárgyak

az orsz. kir. kiz. szabad.

Sarg F. A. olajéd-gyára Liesingben Bécs mellett.

A londoni világkiállításon 1862-ben bel- és külföldi számos verseny-zői közt egyedül és közvetlenül tisztaság és minőségeért érdemjellel koronáztatott.

Cs. kir. kiz. szab. glycoblastol	tuzatként 12 ft 50 kr. dbként 1 ft 20 kr.
Pipere-olajéd üvegben	10 „ 50 „ „ 1 „ „
Olajéd-creme	6 „ 50 „ „ „ 60 „
Cs. kir. kiz. szab. folyadék olajéd-szappan, 40% tiszta olaj-	
édet foglal magában, üvegben	8 „ 50 „ „ „ 80 „
Cs. kir. kiz. szab. olajéd-szappan, 30% tiszta olajé't foglal ma-	
gában, finom tégelyben	8 „ 50 „ „ „ 80 „
Cs. kir. kiz. szab. olajéd borotváló-szappan, 30% tiszta olaj-	
édet foglal magában, ólom-szelenczében	8 „ 50 „ „ „ 80 „
Cs. kir. kiz. szab. olajéd-szappan, 30% tiszta olajédet foglal ma-	
gában, papírban	7 „ 90 „ „ „ 75 „

Azon nagy keletnek, melynek Ausztriában legelőször nagyszerű mértékben készített olajéd és azokból kiállított szab. olajéd pipere-tárgyak örvendek, több czégek ezáltal ösztönözve érzék magokat ugyan-ily olajéd-készítményt az általam megválasztott palaczkok és ettiquették utánzása mellett, forgalomba hozni, tekintélyre hivatkozva, anélkül azonban, hogy azok neveit megnevezték volna.

Ennélfogva kötelességemnek tartom a t. cz. közönséget figyelmeztetni, hogy az általam készített olajéd, valamint az abból előállított olajéd-pipere tárgy az **egyetlen**, mely tekintélyektől, és pedig: Dr. Redtenbacher, dr. Wöhler, dr. Hebra és dr. Zeissl tanár urak által megvizsgáltatván és kitűnőnek találtatott, és csak azon olajéd-pipere tárgy mint általam készítettnek ismertessék, melyen czímem látható.

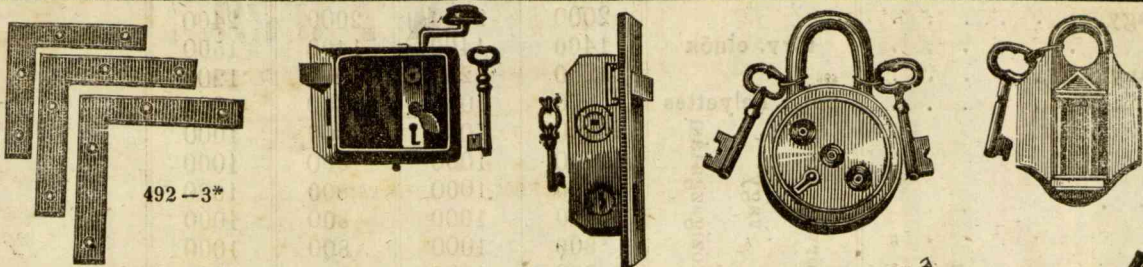
Főraktár Aradon létezik:

Eliás Ármín

illatszerekkereskedésében, templomutca,

hol nagyobb vásárlásoknál kamat adatik.

Sarg F. A. cs. kir. orsz. szab. olajédgyár-tulajdonos Liesingben Bécs mellett.

KOSZTKA GUSZTÁV

iparműszerek kereskedése Aradon,

ajánlja kész lakatos árukban **gazdag raktárát**, u. m. **vasalások** mindentféle **ajtók- és kapukra**, **külső és belső ablakokra**, **redőnyök és belső ablaktáblákra** a legjutányosabb ár mellett;

továbbá nagy választéku és a legjobb mesterektől készült **mindennemű egy- és kétesövű vadászfegyverek**, **Lefauchaux fegyverek**, **pisztolyok és revolverek**, valamint mindennemű **vadász-eszköz és kész töltvények** a Lefauchaux fegyver és revolverekhez stb.

Vidéki megrendelések szokott pontossággal és a legolcsóbb ár mellett eszközöltetnek.

Az áruda a főtéren.

GRÜNBERGER J. M.-nál Aradon,

(ezelőtt Bloch H. és társ)

főtéren, a minoriták zárdája mellett a Hermann féle házban, **zsákok és kitűnő buzarosták** kölcsöndij mellett kaphatók.

Ugyanott kapható kitűnő és jó **zsákszinór**.

Arad, augusztusban 1867.

Ház-, kert- és föld-eladás.

Pankota mezővárosban egy kényelmes lakház jó karban, ahoz tartozó nagy kert és 82 hold szántóföld szabad kézből eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos Aradon kigyó-utca saját házában.

Bodroghy István.

Kozma Zsombor,

ügyvéd és váltójegyző

irodáját eddigi helyiségéből iskola-utca 2-ik számú házba áttette.

ÉRTESÍTÉS.

Alólirott a t. cz. közönséggel tudatja, miszerint **Hatos István** ügyvéddel közösen folytatott ügyvédi irodából kilépve, saját irodáját főtér gr. Nádasdi házban megnyitotta.

Gábor László,
ügyvéd.

Árverési hirdetés.

Alólirott végrehajtó bíró részéről közhírré tétetik, miszerint Aradmegye tszékeének 1867. sz. a. kelt végzéséhez képest néh. Zsurzsó József és neje siklói lakosok hagyatékához tartozó siklói 252. sz. tjkvben felvett ház, és 2/4 külállományi földnek eladatása elrendeltetvén, arra első árverési határnapul f. 1867. évi szeptember 6-ik, a szükség esete f. évi november 6-ik napjának mindenkor d. e. 10 órája Sikló községhezánál kitűzetik; az árverési feltételek alólirotnál megtekinthetők.

Kelt Eleken, 1867. évi augusztus 4-én.

Szabados István,
végrh. bíró.

Árverési hirdetés.

Aradmegye tekintetes törvényszékének f. é. 3489. sz. a. kelt rendelete folytán Huff Falöp, illetőleg Novák Mihály és Katalin alpereseknek 40 ft tőke és okozatuk tartozása vegett Uj-Panáh község 285. tjegyzőkönyvi sz. a. felvett és 40 ftra becsült ingatlan f. é. szeptember 10-ik, és szükség esete f. é. október 10-ik napjain reggeli 10 órakor Uj-Panáh községhezánál nyilvános árverés útján el fog adatni. Mire is a venni szándékozók azzal hivatnak meg, miként az árverési feltételeket alólirotnál megtekinthetők.

Arad, augusztus 7-én 1867. évben

Kozma Gyula,
t. szbíró.

Árlejtési hirdetés.

A tekintetes aradmegyei bizottmányának folyó évi 225. a. végzése folytán Szöllös Csigerél községében új templom felépítése engedélyeztetvén; annak a terv szerinti elkészítése vállalkozók a folyó évi szeptemberhő 30-án délelőtt 9 óra Szöllös-Csigerél községhezán tartandó szóbeli árlejtésre megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az előleges költségvetés rintí 7151 ft 83 kr. a. é. összegnek 5% tóli bánompénzzel megkat ellátni sziveskedjenek.

A szóbeli árlejtés megkezdése előtt kellő bánompénzzel látott írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.

A terv, költségvetés s egyéb feltételek Szöllös-Csigerél községhezán naponta megtekinthetők.

Szöllös Csigerélen, augusztushő 12-én 1867.

A községi előljároság

IGÉRVÉNYEK

huzás szeptember 2-án

Sothen C. János

bankárház aláírásával

főnyeremények: 200,000, 50,000, 15,000, 10,000 2-szer 5000, 3-szor 2000, 6-szor 1000, 15-szor 500, 30-szor 400 ftjával,

2 ft 50 kr. díj s 50 kr. bélyegért

kaphatók Aradon

SCHWARZ ZSIGMOND

a „narancsfához“ czimzett
fűszerkereskedésében
Vidéki megbízások pontosan
eszközöltetnek.

Hirdetmény.

A gyoroki uradalom tulajdonához tartozó husvágási helység Gyorokon 1868. évi január 1-től bérbe adatik, — közeli ről értesít ott helyben **Kováts László** uradalmi számtartó.

Dohányzsínórok.

a legjobb minőségben készletben találhatók és megrendelés minden mennyiségben meghatározott szállítási idő alatt a legcsóbb áron elfogad

Schwarz Zsigmond

fűszerkereskedése a „narancsfához“
Aradon.

Uj gabonazsákok

dús választékban kaphatók

Wallfisch Ch. és fiainak

Legjobb minőségű

DOHÁNYZSÍNÓROK

olesó áron

kaphatók

ELIÁS

ÁRMINNÁL

Aradon,

templom-

utca.

Árverési hirdetés

Alólirott által közhírré tétetik, miszerint Báta Tódor kovaszinczi lakosnak Szénzsorsán Mihály elleni 244 ft 6. tőkekövetelése és járulékaiknak biztosítására bíróság lefoglalt és a kovaszinczi község 154., 5293., 151. sz. tjkvben iktatott, alperes tulajdonához tartozó 154. sz. alatti ház és beltelek, szöllőből álló vagyonok tek. aradmegyei tikkönyvi hatóságnak 4298/1867. sz. a. kelt végzése 1867. évi szeptemberhő 10-napján becsáron felül, vagy becsáron mi ha meg nem ígértétnék 1867. évi októberhő 7-ik napján becsáron al is végrehajtási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek alólirotnál Galsán megtekinthetők

Kelt Galsán, 1867. évi augusztus 8. napján.

Kelecsényi,
t. esküdt.

mint végrehajtó bíró